

Doelgroepbeeld

Beschutting voor schapen in de wei

Datum

18 december 2024

Voor u ligt het doelgroepbeeld van het project Beschutting voor schapen in de wei. Het doelgroepbeeld bevat het resultaat van de doelgroepanalyse.

1. Conclusies

Hieronder volgen de belangrijkste conclusies naar aanleiding van de resultaten van de doelgroepanalyse, die is opgesteld aan de hand van een enquête die is ingevuld door 846 schapenhouders:

- Bij een groot deel van de schapenhouders (87%) is permanent voldoende beschutting voor alle schapen op het perceel aanwezig. Bij 76% van de schapenhouders is dit door natuurlijke beschutting als bomen of struiken en bij 11% is dit door andere vormen van permanente beschutting zoals bijvoorbeeld een stal of schuur.
- Vooral de kleine schapenhouders (tot en met 20 schapen) geven relatief vaak aan dat zij voldoende permanente beschutting hebben voor al hun schapen in de wei.
- Grote schapenhouders (meer dan 20 schapen) hebben vaker te weinig permanente beschutting en moeten daardoor actie ondernemen om op andere manieren beschutting te bieden.
- Van de schapenhouders die permanent te weinig beschutting op het perceel hebben, geeft 62% aan het belangrijk te vinden voldoende beschutting te bieden aan hun schapen op warme dagen. 60% geeft aan in de zomer van 2023 beschutting te hebben geboden aan hun schapen vanaf wanneer dat verplicht was. Daarnaast geeft 67% aan van plan te zijn om dat in de zomer van 2024 te doen.
- Er zijn 12 gedragsfactoren geïdentificeerd die gemiddeld tot groot samenhangen met de houding, intentie en het gedrag van schapenhouders met betrekking tot het bieden van voldoende beschutting aan hun schapen in de wei. Deze gedragsfactoren hebben onder andere betrekking op verschillende weerstanden bij schapenhouders, risicobewustzijn en gewoonte/routine.

2. Projectomschrijving

Probleembeschrijving

Hittestress bij weidedieren is een toenemend aandachtspunt. Met de verwachting dat de komende jaren vaker periodes van hitte en droogte zullen voorkomen, is het belangrijk dat veehouders aandacht hebben voor de bescherming tegen hitte van hun dieren in de wei. Bovendien is er toenemende belangstelling voor dit onderwerp bij zowel politiek als burgers, waardoor er kritisch wordt gekeken naar het toezicht van de NVWA.

Er wordt nu alleen op basis van meldingen geïnspecteerd bij houders van weidedieren. Via het meldingsgericht toezicht krijgen we geen betrouwbare weergave van de naleving op het gebied van bescherming tegen hitte. Bovendien ontbreekt een passende handhavingsmix.

In de zomer van 2023 ontving de NVWA in totaal 413 zogenaamde hittemeldingen bij weidedieren. Dit leidde uiteindelijk tot 86 inspecties ter plekke. Tijdens 31 van deze inspecties werd een overtreding vastgesteld. De meeste overtredingen (14) werden geconstateerd bij de diersoort schaaap.

Gewenst gedrag

Houders zijn verplicht hun dieren die niet in een gebouw worden gehouden, te beschermen tegen extreme weersomstandigheden, waaronder hitte (zie ook Besluit Houders van Dieren art. 1.6 lid 3). Het gewenste gedrag van schapenhouders is dat zij hun schapen in de wei bij warm weer voorzien van voldoende schaduw, zodat elk schaap de mogelijkheid heeft om in de schaduw te staan. Dit doen zij vanaf het moment dat de Temperature Humidity Index¹ (hierna: THI) 71 of hoger is.

Risico's

Indien bij warm weer geen schaduw wordt geboden aan schapen in de wei, kunnen deze schapen last krijgen van hittestress. Bij hittestress kunnen dieren hun warmte niet meer kwijt aan de omgeving en dit kan negatieve gevolgen hebben voor het welzijn en de gezondheid van dieren.

Doelgroep

De doelgroep betreft schapenhouders die onder het toezicht van de NVWA vallen. Deze groep bestaat uit hobby- en bedrijfsmatige schapenhouders in Nederland. Dit onderzoek richt zich op schapenhouders die hun schapen in de wei houden. Er zijn verschillende manieren waarop dit gebeurt: op een vaste locatie of op verschillende plekken, op eigen grond of grond van derden (bijv. gemeente of pacht), en op een dijk of op een vlakke weide. Ook zijn er verschillen in het aantal schapen dat houders hebben. Dit varieert van een enkel schaap tot meer dan 3.000 schapen.

¹ De THI wordt berekend aan de hand van de buitentemperatuur en luchtvochtigheid. De meetgegevens zijn afkomstig van lokale weerstations van het KNMI. Van: [Wanneer is sprake van hittestress? | Hittestress en koudestress bij dieren voorkomen | NVWA](#)

3. Methode

Onderzoeksmethoden gedragsanalyse

Ten behoeve van deze doelgroepanalyse is een gedragsanalyse uitgevoerd. Het psychologisch landschap van de doelgroep is in kaart gebracht door ten eerste op kwalitatieve wijze onderzoek te doen naar de gedragsfactoren die een rol kunnen spelen in het wel of niet beschutting bieden in de wei (een psychologisch landschapsanalyse). Ten tweede zijn al deze mogelijke gedragsfactoren op kwantitatieve wijze getoetst om de belangrijkste factoren te identificeren (psychologisch landschapscheck).

Ten behoeve van de psychologische landschapsanalyse, zijn de volgende onderzoeksmethoden ingezet:

- Literatuuronderzoek
- Interviews met schapenhouders
- Interviews met inspecteurs NVWA

Het literatuuronderzoek en de interviews met schapenhouders zijn uitgevoerd door studenten van de Hogeschool Van Hall Larenstein in het kader van hun afstudeeronderzoek. Op basis van deze resultaten en de door de NVWA uitgevoerde interviews met inspecteurs van de NVWA is een divergente mindmap opgesteld met daarin alle gedragsfactoren die mogelijk een rol spelen in het psychologisch landschap van schapenhouders omtrent het op warme dagen bieden van beschutting aan hun schapen in de wei.

Ten behoeve van de psychologische landschapscheck, is de volgende onderzoeksmethode ingezet:

- Enquête onder schapenhouders

De resultaten van de enquête geven inzicht in welke gedragsfactoren uit de divergente mindmap in relatie staan tot 1) de houding t.a.v. het bieden van beschutting, 2) de intentie om komende zomer (2024) beschutting te bieden en 3) het daadwerkelijk hebben geboden van beschutting in de zomer van 2023. Deze factoren worden opgenomen in een convergente mindmap. Deze convergente mindmap biedt aanknopingspunten voor gedragsverandering onder schapenhouders en kan worden gebruikt voor het ontwikkelen van een handavingsmix.

Hieronder worden de door de NVWA ingezette onderzoeksmethoden voor de psychologische landschapsanalyse en -check nader toegelicht.

Interviews met inspecteurs NVWA

Op 6, 11 en 13 december 2023 hebben interviews met inspecteurs van de afdeling Inspectie van de NVWA plaatsgevonden. Deze inspecteurs hebben in 2023 verschillende inspecties uitgevoerd bij schapenhouders om te controleren of zij voldoende beschutting in de wei bieden aan hun schapen op warme dagen. Op basis van hun ervaringen tijdens deze inspecties en de gesprekken met schapenhouders, is hen gevraagd welke mogelijke redenen zij zien voor houders om op warme dagen wel of niet voldoende beschutting te bieden aan hun schapen in de wei.

Enquête onder schapenhouders

De lijst met gedragsfactoren die is opgesteld op basis van het uitgevoerde literatuuronderzoek, interviews met schapenhouders en interviews met inspecteurs van de NVWA, is vervolgens middels een enquête onder schapenhouders getoetst.

Vragenlijst

Alle gedragsfactoren, waarvan uit het literatuuronderzoek, de interviews met inspecteurs en/of de interviews met de doelgroep is gebleken dat deze een reden voor schapenhouders kunnen zijn om zich wel of niet aan de wetgeving te houden, zijn opgenomen in de enquête. Ook zijn vragen omtrent de houding t.a.v. het bieden van beschutting, de intentie om komende zomer (2024) beschutting te bieden en het daadwerkelijk hebben geboden van beschutting in de zomer van 2023 in de enquête opgenomen. Tot slot zijn vragen in de enquête opgenomen met betrekking tot de kenmerken van de schapenhouder en het perceel of de percelen waar zijn schapen op staan.

Als de schapenhouder aangeeft dat er gedurende de gehele dag natuurlijke of andersoortige permanente beschutting, als bomen of een stal, aanwezig is voor alle schapen in de wei, doorloopt een respondent niet de gehele vragenlijst. Van deze schapenhouder wordt namelijk op warme dagen niet verwacht dat hij nog aanvullende beschutting biedt aan zijn schapen. De schapenhouders die niet door middel van permanente beschutting de gehele dag beschutting hebben voor alle schapen, doorlopen wel de gehele vragenlijst. Op basis van deze resultaten kan het psychologisch landschap van schapenhouders worden bepaald. In totaal bevat de vragenlijst 42 vragen. Voor inzicht in de volledige vragenlijst, zie bijlage 1.

Respondenten

Bij de NVWA staan in totaal 28.117 schapenhouders met meer dan 1 schaap geregistreerd. De 1.546 schapenhouders met maar 1 schaap worden in dit geval buiten beschouwing gelaten, omdat de verwachting is dat deze schapenhouders in de meeste gevallen permanente beschutting voor hun dier hebben. In totaal is deze enquête naar 4.000 schapenhouders met meer dan 1 schaap verstuurd. Omdat de verscheidenheid in het aantal schapen per schapenhouder groot is, is ervoor gekozen om een proportioneel gestratificeerde steekproef te trekken. Deze selectie heeft op a-selectie wijze plaatsgevonden. In tabel 1 is te zien welke categorieën zijn aangehouden, hoe groot de verschillende subgroepen schapenhouders zijn en hoe dit terugkomt in de getrokken steekproef.

Tabel 1: Steekproef enquête onder schapenhouders

Subcategorieën a.d.h.v. het aantal schapen per houder	Aantal houders per subcategorie	Percentage van het totaal aantal houders	Aantal houders in de steekproef	Percentage van het totaal aantal houders in de steekproef
2 t/m 5	11.819	42,0%	1.681	42,0%
6 t/m 20	9.604	34,2%	1.366	34,2%
21 t/m 50	3.516	12,5%	500	12,5%
51 t/m 100	1.546	5,5%	220	5,5%
101 t/m 250	1.038	3,7%	148	3,7%
Meer dan 250	594	2,1%	85	2,1%
<i>Totaal</i>	<i>28.117</i>	<i>100%</i>	<i>4.000</i>	<i>100%</i>

De brief met een link naar de online vragenlijst is op 15 februari 2024 naar de 4.000 schapenhouders verstuurd. Zij hadden tot en met 20 maart 2024 om de vragenlijst in te vullen. In totaal hebben 942 respondenten de vragenlijst gedeeltelijk of helemaal ingevuld. 96 respondenten heeft uiteindelijk minder dan 5 inhoudelijke vragen of stellingen (alle vragen na vraag 7) in de vragenlijst beantwoord. Deze zijn uit de resultaten verwijderd (list-wise deletion). Dit betekent dat van in totaal 846 respondenten de antwoorden in de vragenlijst zijn geanalyseerd. Dit is 3% procent van het totaal aantal schapenhouders met meer dan 1 schaap en levert een betrouwbaar beeld op van de gehele doelgroep met een betrouwbaarheidsniveau van 99% en een foutmarge van 5%. In tabel 2 is de verdeling over de verschillende subcategorieën van houders te zien. De verdeling van respondenten lijkt overeen te komen met de steekproef, op een paar kleine verschillen na. Over het algemeen lijken de schapenhouders met minder schapen iets oververtegenwoordigd ten opzichte van schapenhouders met meer schapen. Echter, omdat deze verschillen klein zijn, kan geconcludeerd worden dat met dit onderzoek een representatief beeld is verzameld van de schapenhouders in Nederland. Een overzicht van de kenmerken van de percelen waar de schapenhouders die de vragenlijst hebben ingevuld hun schapen laten grazen staan in bijlage 6.

Tabel 2: Verdeling van respondenten per subcategorie

Subcategorieën a.d.h.v. het aantal schapen per houder	Aantal respondenten per subcategorie	Percentage van het totaal aantal respondenten
1 t/m 5	384	45,4%
6 t/m 20	311	36,8%
21 t/m 50	76	9,0%
51 t/m 100	37	4,4%
101 t/m 250	24	2,8%
Meer dan 250	12	1,4%
Wil ik niet zeggen	2	0,2%
<i>Totaal</i>	<i>846</i>	<i>100%</i>

Analyses

Er zijn verschillende maatregelen getroffen om de data van de enquêtes gereed te maken voor de analyses. Dit is gedaan door de non-respons te verwijderen (zie hoofdstuk respondenten), 4 vragen te hercoderen en de scores van 7 vragen om te draaien.

Om de resultaten van de enquête te analyseren is gebruik gemaakt van de software SAS Enterprise Guide 8.3. Er is ten eerste met beschrijvende statistiek gekeken naar de verschillende kenmerken van schapenhouders die de vragenlijst hebben ingevuld en naar de mate waarin zij een positieve houding, intentie en gedrag laten zien ten aanzien van het bieden van beschutting in de wei. Hiervoor zijn gemiddeldes en frequenties berekend. Ten tweede is toetsende statistiek gebruikt om correlaties te berekenen tussen de verschillende gedragsfactoren als onafhankelijke variabelen en de drie afhankelijke variabelen, namelijk:

1. Het ervaren belang voor het bieden van voldoende beschutting aan de schapen vanaf wanneer dat verplicht is (houding).
2. Het van plan zijn om voldoende beschutting te bieden aan de schapen vanaf wanneer dat verplicht is (intentie).
3. Het hebben geboden van voldoende beschutting aan de schapen in 2023 vanaf wanneer dat verplicht was (gedrag).

De correlaties zijn berekend aan de hand van de Spearman's rangcorrelatiecoëfficiënt. Waarmee de correlatie tussen de ordinale af- en onafhankelijke variabelen kan worden berekend. Verschillen tussen groepen zijn berekend aan de hand van de Mann-Whitney toets. Met deze toets kan het verschil in rangorde-scores worden berekend tussen twee groepen op één variabele.

Omdat een aantal onafhankelijke variabelen dezelfde gedragsfactor maten, zijn deze samengevoegd. Het gaat hierbij om de zelfgerapporteerde kennis uitgevraagd middels vragen over het moment van hittestress, het herkennen van hittestress en het voorkomen van hittestress ($\alpha > 0,86$). Ook is getracht om de vragen omtrent de kennis over de THI, panting score en lichaamstemperatuur samen te voegen, echter hingen deze variabelen onvoldoende samen waardoor dit uiteindelijk niet is gebeurd ($\alpha > 0,07$).

4. Resultaten

4.1 Psychologisch landschapsanalyse

Alle gedragsfactoren waarvan is gebleken dat deze een reden voor schapenhouders kunnen zijn om zich wel of niet aan de wetgeving te houden, zijn opgenomen in de divergente mindmap van bijlage 2. Een uitleg per gedragsfactor is terug te vinden in bijlage 3. De gedragsfactoren zijn naar voren gekomen uit het literatuuronderzoek, de interviews met inspecteurs en/of de interviews met schapenhouders.

4.2 Psychologisch landschapscheck

Om te bepalen welke factoren daadwerkelijk een rol spelen in het wel of niet bieden van voldoende beschutting in de wei, is een enquête onder schapenhouders uitgezet. Naast het uitvragen van kenmerken en de gedragsfactoren uit de divergente mindmap, zijn in deze enquête vragen gesteld omtrent de houding ten aanzien van het bieden van beschutting, de intentie om komende zomer (2024) beschutting te bieden en het doelgedrag (of er in de zomer van 2023 daadwerkelijk voldoende beschutting is geboden). De gedragsfactoren waarvan uit de enquête is gebleken dat deze daadwerkelijk een reden voor schapenhouders zijn om wel of niet voldoende beschutting te bieden, zijn opgenomen in de convergente mindmap van bijlage 2.

Achtergrondkenmerken van de respondenten

Om te weten welke schapenhouders de enquête hebben ingevuld, zijn een aantal achtergrondkenmerken uitgevraagd. In tabel 2 van hoofdstuk 4 'Methode' is het aantal schapen van de respondenten te zien. Hieruit blijkt dat veruit de meeste houders weinig schapen hebben (1 tot en met 20). Daarnaast houden veruit de meeste respondenten hun schapen hobbymatig (86%), gevolgd door bedrijfsmatig (12%). Ook heeft 2% aangegeven onder een andere categorie te vallen of de categorie niet te willen delen. Schapen worden in 40% van de gevallen op een vast perceel gehouden en in 60% van gevallen op verschillende percelen. Het gaat voornamelijk om eigen percelen (73%), percelen van anderen (5%) of beide (22%). 11% van de respondenten heeft schapen op dijken lopen.

4.3 Kenmerken van schapenhouders met te weinig permanente beschutting

Voor de NVWA is het gewenste gedrag het bieden van voldoende beschutting aan schapen in de wei bij warm weer. Schapenhouders die voldoende permanente beschutting beschikbaar hebben, voldoen daarmee al aan het gewenste gedrag. De belangrijkste doelgroep waar deze doelgroepanalyse zich op richt, is de groep schapenhouders die op dit moment te weinig permanente beschutting heeft voor de schapen. Deze groep moet op warme dagen maatregelen treffen om hun schapen te beschermen tegen hittestress.

Om inzichtelijk te maken bij hoeveel en welke respondenten er te weinig beschutting aanwezig is voor de schapen, is er allereerst gevraagd of de al op het perceel aanwezige natuurlijke beschutting voldoende is om gedurende de gehele dag alle schapen tegelijkertijd te voorzien van schaduw. 76% van de respondenten geeft aan dat dit het geval is. Aan de overige 24% is gevraagd of er op een andere manier permanente beschutting aanwezig is waardoor gedurende de gehele dag alle schapen tegelijkertijd schaduw hebben. Op die vraag antwoordt 48% ja. Dit betekent dat bij 108 schapenhouders (13%) te weinig permanente beschutting op de percelen aanwezig is om alle schapen in de schaduw te kunnen laten staan.

De resultaten in deze paragraaf hebben betrekking op de schapenhouders die te weinig permanente beschutting hebben voor hun schapen. Om in beeld te brengen welke schapenhouders te weinig permanente beschutting hebben en dus op warme dagen maatregelen moeten treffen, is het allereerst interessant om te kijken naar het aantal schapen. In tabel 3a en 3b is te zien hoe de groep is verdeeld over de categorieën. Wat opvalt is dat er relatief veel grote schapenhouders zijn vertegenwoordigd en dat zij relatief vaak te weinig permanente beschutting voor hun schapen hebben.

Tabel 3a: Verdeling van respondenten met te weinig permanente beschutting per subcategorie aantal schapen

Categorie aantal schapen	Aantal respondenten	Percentage respondenten
1 t/m 5	11	1,2%
6 t/m 20	15	13,9%
21 t/m 50	21	19,4%
51 t/m 100	16	14,8%
101 t/m 250	36	33,3%
Meer dan 250	8	7,4%
Wil ik niet zeggen	1	1,0%
<i>Totaal</i>	<i>108</i>	<i>100%</i>

Tabel 3b: Verdeling voldoende en te weinig permanente beschutting per subcategorie aantal schapen

Categorie aantal schapen	Aantal respondenten	Percentage van het totaal aantal respondenten	Voldoende permanente beschutting	Te weinig permanente beschutting
1 t/m 5	384	45,4%	373 (97,1%)	11 (2,9%)
6 t/m 20	311	36,8%	275 (88,4%)	36 (11,6%)
21 t/m 50	76	9,0%	55 (72,4%)	21 (27,6%)
51 t/m 100	37	4,4%	21 (56,8%)	16 (43,2%)
101 t/m 250	24	2,8%	9 (37,5%)	15 (62,5%)
Meer dan 250	12	1,4%	4 (33,3%)	8 (66,7%)
Wil ik niet zeggen	2	0,02%	1 (50,0%)	1 (50,0%)
<i>Totaal</i>	<i>846</i>	<i>100%</i>	<i>738 (87,2%)</i>	<i>108 (12,8%)</i>

Daarnaast is in deze groep 38% een bedrijfsmatige houder en 62% een hobbymatige houder. Zie ook tabel 4 hieronder. Dit betekent dat bedrijfsmatige houders relatief meer vertegenwoordigd zijn in de groep met te weinig permanente beschutting dan in de gehele groep respondenten (13%). Hierbij moet de kanttekening worden geplaatst dat er geen officiële definities zijn vastgesteld voor hobby- en bedrijfsmatige houders. Het gaat hier dus om een inschatting van de respondent zelf of hij/zij/die een hobby- of bedrijfsmatige houder is.

Tabel 4: Verdeling voldoende en te weinig permanente beschutting per subcategorie bedrijfsmatig/hobbymatig

Categorie hobbymatig/bedrijfsmatig	Aantal respondenten	Percentage van het totaal aantal respondenten	Voldoende permanente beschutting	Te weinig permanente beschutting
Hobbymatig	712	85,58%	647 (90,9%)	65 (9,1%)
Bedrijfsmatig	120	14,42%	80 (66,7%)	40 (33,3%)
<i>Totaal</i>	<i>832</i>	<i>100%</i>	<i>727 (87,4%)</i>	<i>105 (12,6%)</i>

4.4 Psychologisch landschap van schapenhouders met te weinig permanente beschutting

Aan de schapenhouders die hebben aangegeven te weinig permanente beschutting te hebben voor hun schapen, is gevraagd naar hun houding tegenover het bieden van voldoende beschutting, hun intentie om voldoende beschutting te bieden en of zij in de zomer van 2023 voldoende beschutting hebben geboden (doelgedrag). Dit zijn de hoofdfactoren die het bieden van beschutting beïnvloeden.

Houding

62% van de schapenhouders vindt het belangrijk om voldoende beschutting te bieden aan schapen. 20% staat hier neutraal in en 17% geeft aan het (helemaal) niet belangrijk te vinden. Bedrijfsmatige en hobbymatige schapenhouders scoren significant verschillend op houding. Zo scoren hobbymatige houders met een 3,8 hoger dan bedrijfsmatige houders met een 3,2. Het gaat hierbij om de gemiddelde scores op een schaal van 1 t/m 5, waar 1 staat voor 'heel onbelangrijk' en 5 staat voor 'heel belangrijk'. Ook is er een significant verschil tussen kleine (minder dan 20 schapen) en grote (meer dan 20 schapen) schapenhouders. Kleine schapenhouders hebben met een 3,9 een iets positievere houding jegens het bieden van beschutting aan hun schapen dan grote schapenhouders met een 3,4.

Intentie

67% van de schapenhouders is (helemaal) van plan om voldoende beschutting te bieden aan de schapen vanaf wanneer dat verplicht is. 20% staat hier neutraal in en 12% geeft aan dit (helemaal) niet van plan te zijn. Bedrijfsmatige en hobbymatige schapenhouders scoren ook significant verschillend op intentie. Zo scoren hobbymatige houders met een 3,9 hoger dan bedrijfsmatige houders met een 3,3. Het gaat weer om de gemiddelde scores op een schaal van 1 t/m 5, waar 1 staat voor 'helemaal niet van plan' en 5 staat voor 'zeker van plan' om schapen beschutting te bieden vanaf wanneer dat nodig is. Ook is er een significant verschil tussen kleine en grote schapenhouders. Kleine schapenhouders hebben met een 4,0 een iets hogere intentie om beschutting te bieden dan grote schapenhouders met een 3,5.

Gedrag

Het uiteindelijke doelgedrag van voldoende beschutting bieden is moeilijk vast te stellen of meten, simpelweg omdat de NVWA niet continu aanwezig is bij schapenhouders. Daarom is gevraagd naar het gedrag van de schapenhouders in de zomer 2023, met de stelling dat de schapenhouder in die zomer voldoende beschutting heeft geboden aan de schapen vanaf wanneer dat verplicht is. 60% is het (helemaal) eens met deze stelling, 23% antwoordt neutraal en 17% geeft (helemaal) oneens te zijn. Bedrijfsmatige en hobbymatige schapenhouders scoren ook significant verschillend op gedrag. Zo scoren hobbymatige houders met een 3,8 hoger dan bedrijfsmatige houders met een 3,3. Het gaat wederom om de gemiddelde scores op een schaal van 1 t/m 5, waar 1 staat voor 'helemaal oneens' en 5 staat voor 'helemaal eens' met dat de schapenhouder in 2023 voldoende beschutting heeft geboden aan de schapen vanaf wanneer dat verplicht is. Er is geen significant verschil tussen kleine en grote schapenhouders in het gedrag gevonden.

Aan de groep schapenhouders die aangeeft dat zij in de zomer van 2023 beschutting hebben geboden aan hun schapen (60%), is gevraagd op welke manieren zij dat hebben gedaan. Het verplaatsen van de schapen naar een weide met vaste beschutting (47%) en het plaatsen van een kar (43%) zijn het vaakst gekozen, gevolgd door het ophangen van een doek of zeil (16%) en het plaatsen van een parasol of partytent (6%).

Belangrijkste gedragsfactoren voor het bieden van beschutting

Vervolgens kijken we naar de gedragsfactoren die de houding, intentie en het gedrag beïnvloeden. Hieronder worden de belangrijkste gedragsfactoren behandeld, die het sterkst samenhangen met de houding, intentie en het gedrag van schapenhouders. Van deze factoren wordt verwacht dat deze de grootste invloed hebben. Voor de overige gedragsfactoren zijn de correlatie scores terug te vinden in bijlage 4 en de frequentieverdelingen in bijlage 5. Het is daarnaast van belang om te weten dat houding, intentie en gedrag ook significant door elkaar worden beïnvloed. Houding correleert positief met intentie (+0,78) en intentie correleert positief met gedrag (+0,42).

Houding

De belangrijkste factoren die de houding van schapenhouders beïnvloeden staan hieronder. Dit is bepaald door de correlatie te berekenen.² Er zijn factoren die de houding **negatief (-)** en **positief (+)** beïnvloeden.

1 Scepticisme jegens maatregelen tegen hittestress	→ correlatie: -0,58
2 Oneens met de norm van de NVWA	→ correlatie: -0,54
3 Oneens met de panting score als maatstaf	→ correlatie: -0,49
4 Risicobewustzijn	→ correlatie: +0,47
5 Scepticisme over hittestress die schapen ervaren	→ correlatie: -0,45
6 Oneens met de THI als maatstaf	→ correlatie: -0,43
7 Niet willen veranderen	→ correlatie: -0,37

Intentie

De belangrijkste factoren die de intentie van schapenhouders **negatief (-)** en **positief (+)** beïnvloeden staan hieronder.

1 Nadeel van te veel schaduw hebben	→ correlatie: -0,47
2 Reactance jegens de overheid	→ correlatie: -0,32

Gedrag

De belangrijkste factoren die het gedrag van schapenhouders **positief (+)** beïnvloeden staan hieronder.

1 Gewoonte/routine	→ correlatie: +0,50
2 Moeite anders dan locatie ³	→ correlatie: -0,46
3 Geen vaste locatie hebben voor de schapen ⁴	→ correlatie: -0,42

² Spearman correlatie-coëfficiënt. Significant op een betrouwbaarheidsniveau van 95%. Deze waarde loopt van -1 tot +1. Tussen de (-)0,30 en (-)0,50 is de correlatie 'gemiddeld tot groot' en boven de (-)0,50 'groot'. Factoren met een correlatie onder de 0,30 hebben een 'lage correlatie' en worden in dit overzicht niet benoemd.

³ Geldt alleen voor schapenhouders waarvan de schapen op verschillende percelen grazen.

⁴ Geldt alleen voor schapenhouders waarvan de schapen op verschillende percelen grazen.

4.4 Belangrijkste gedragsfactoren voor schapenhouders met te weinig permanente beschutting

Scepticisme jegens maatregelen hittestress

Aan schapenhouders zonder permanente beschutting is gevraagd of zij het noodzakelijk vinden om beschutting te bieden aan hun schapen om hen te beschermen tegen hitte. Dit laat de mate van scepticisme jegens de maatregelen tegen hittestress zien. Hieruit blijkt dat 72% niet tot weinig sceptisch is en het dus (helemaal) noodzakelijk vindt om maatregelen te treffen, 20% hier neutraal in staat en 8% sceptisch is en dit (helemaal) van belang vindt.

Oneens met de norm NVWA

Gevraagd is of schapenhouders zonder permanente beschutting het eens of oneens zijn het gebruik van de norm van de NVWA, waarin wordt voorgeschreven dat schapenhouders vanaf een THI van 71 of hoger voor beschutting voor hun schapen moeten zorgen. 13% geeft aan het hier (helemaal) mee oneens te zijn. 54% geeft aan hier neutraal in te staan en 33% geeft aan het hier (helemaal) mee eens te zijn.

Oneens met de panting score als maatstaf

Van alle schapenhouders zonder permante beschutting geeft 8% aan het (helemaal) oneens te zijn dat het hijgen van schapen kan wijzen op hittestress. 10% geeft aan hier neutraal in te staan en 82% geeft aan dat zij wel vinden dat het hijgen van schapen kan wijzen op hittestress.

Risicobewustzijn

Uit de resultaten blijkt dat een groot deel van de schapenhouders zonder permanente beschutting denkt dat schapen gezondheidsrisico's kunnen oplopen door hittestress, namelijk 73%. 21% staat hier neutraal in en 6% denkt dat schapenhouders geen gezondheidsrisico's kunnen oplopen bij hitte.

Scepticisme over hittestress die schapen ervaren

De scepticisme over het bestaan van hittestress onder schapenhouders zonder permanente beschutting is laag. 84% van deze respondenten geeft namelijk aan het (helemaal) eens te zijn dat hittestress kan optreden bij schapen. 14% van deze respondenten staat hier neutraal in en 2% van de respondenten geeft aan het hier mee oneens te zijn.

Oneens met de THI als maatstaf

Van alle schapenhouders zonder permanente beschutting geeft 26% aan het oneens te zijn met het gebruik van de THI als maatstaf voor het bepalen van de kans op hittestress. 45% geeft aan hier neutraal in te staan en 29% geeft aan het er mee eens te zijn dat de THI wordt gebruikt als maatstaf voor het bepalen van hittestress.

Niet willen veranderen

79% is het er (helemaal) mee eens dat hij/zij/die zijn/haar/hun best doet zich aan te passen wanneer wetten en regels veranderen. 18% antwoordt neutraal op deze stelling en 3% is het er (helemaal) mee oneens.

Nadeel van te veel schaduw hebben

14% van de schapenhouders zonder permanente beschutting geeft aan dat er negatieve gevolgen zitten aan het bieden van beschutting aan schapen. 57% vindt dat hier (helemaal) geen negatieve gevolgen aanzitten en 29% staat hier neutraal in.

Reactance jegens de overheid

Om de reactance jegens de overheid te bepalen, is aan schapenhouders zonder permanente beschutting gevraagd in hoeverre het ze boos maakt dat de overheid zich steeds op verschillende onderdelen van dierenwelzijn focust. Hieruit blijkt dat 32% van de schapenhouders geen boosheid ervaart. 27% staat hier neutraal in bij 41% van de schapenhouders is sprake van reactance jegens de overheid.

Gewoonte/routine

68% van de respondenten met te weinig permanente beschutting voor de schapen, geeft aan bij warm er altijd op te letten of er voldoende beschutting aanwezig is voor de schapen. 24% is hier neutraal en 8% geeft aan dit niet te doen.

Moeite door: geen vaste locatie en andere redenen

Van de schapenhouders met te weinig permanente beschutting en geen vaste locatie voor hun schapen, geeft 40% aan dat door het regelmatig verplaatsen van de schapen het hen te veel moeite kost om de schapen bij warm weer overall beschutting te bieden. 38% geeft aan dit probleem met verplaatsen niet te herkennen. 23% is neutraal op dit punt. Ook geeft een 40% van deze schapenhouders aan dat het hen om andere redenen te veel moeite kost om hun schapen bij warm weer beschutting te bieden aan hun schapen. 22% staat hier neutraal in en 38% is het er (helemaal) mee oneens dat andere redenen hiervoor zorgen.

De belangrijkste redenen die het moeilijk maken om voldoende beschutting te bieden zijn wetten en regels die voor de plek(ken) gelden (32%), fysieke kenmerken van de plek(ken) (32%), onvoldoende materiaal voorhanden hebben (22%) en de grote hoeveelheid dieren (22%). Verder spelen contracten of afspraken voor de plek(ken) of die met een opdrachtgever (15%) en hoge kosten (9%) kosten een rol. De grootste groep respondenten (48%) vindt de kosten van het bieden van beschutting aan schapen niet hoog noch laag. 33% vindt de kosten (heel) laag en 19% vindt de kosten (heel) hoog.

4.5 Inzichten over de gehele groep schapenhouders in Nederland

In dit onderzoek zijn niet alleen vragen gesteld aan houders met te weinig permanente beschutting voor al hun schapen. Ook is inzicht verkregen in hoe de gehele groep schapenhouders in Nederland met meer dan 1 schaap aankijkt tegen een aantal onderwerpen. De resultaten hiervan zijn te vinden in bijlage 6. Het gaat om de volgende onderwerpen:

- Zelfgerapporteerde kennis over hittestress
- Kennis over de THI
- Kennis over de panting score
- Kennis over de lichaamstemperatuur
- Scepticisme over hittestress die schapen ervaren
- Risicobewustzijn
- Moeilijkheid om hittestress vast te stellen
- Bekendheid met de norm van de NVWA
- Onbekendheid met handelingsperspectief n.a.v. wet- en regelgeving
- Onduidelijkheid over geschiktheid schaduwplekken
- Scepticisme jegens maatregelen tegen hittestress
- Oneens met de THI als maatstaf
- Oneens met de norm van de NVWA
- Oneens met de panting score als maatstaf
- Sociale norm onder schapenhouders
- Lage perceptie van controlekans
- Sociale cohesie onder schapenhouders

- Sociale controle door publiek
- Recentheid sinds eerdere inspectie Inspecteur van de NVWA
- Inspectie NVWA
- Onrechtvaardigheidsgevoel door inconsequent inspecteren NVWA
- Idee dat NVWA inconsequent optreedt
- Reactance jegens de overheid
- Niet willen veranderen
- Ervaren belang dierenwelzijn

Bijlagen

Bijlage 1: Vragenlijst enquête

Beste schapenhouder,

Graag nodig ik u uit om mee te doen met een landelijk onderzoek onder schapenhouders, over het beschermen van schapen tegen hitte in de wei.

Waarom dit onderzoek?

De NVWA houdt toezicht op dierenwelzijn. Eén van de onderwerpen is de bescherming van schapen tegen hitte in de wei. Wij willen graag weten hoe u als schapenhouder hier zelf tegen aankijkt en tegen welke belemmeringen u eventueel aanloopt.

Doet u mee?

U bent één van de 4.000 willekeurig geselecteerde schapenhouders die we vragen om aan dit onderzoek mee te doen. Door de vragenlijst in te vullen helpt u ons om samen met schapenhouders de schapen in de wei beter te beschermen tegen hitte. Het invullen duurt maximaal 15 minuten. Uiteraard is uw deelname vrijwillig, anoniem en vertrouwelijk.*

U kunt deelnemen **tot en met 20 maart 2024**.

Klik op de knop 'Volgende' om de enquête te starten. Hartelijk dank voor uw deelname!

Met vriendelijke groet,

Fred de Klerk
Chief Veterinary Inspector

Blok 1: Algemene vragen

Hieronder volgen een aantal algemene vragen over u en/of uw bedrijf.

Categorie schapenhouder

1. Onder welke categorie schapenhouder valt u?
 - Bedrijfsmatig
 - Hobbymatig
 - Anders, namelijk:
 - Wil ik niet zeggen

Aantal schapen

2. Hoeveel schapen houdt u?
 - 1 tot en met 5
 - 6 tot en met 20
 - 21 tot en met 50
 - 51 tot en met 100
 - 101 tot en met 250
 - Meer dan 250
 - Wil ik niet zeggen

Hoeveelheid percelen

3. Grazen uw schapen op één vast perceel of op verschillende percelen?
 - Op één vast perceel
 - Op verschillende percelen

Eigendom perceel

4. Grazen uw schapen op eigen percelen of op percelen van anderen?
- Op eigen percelen
 - Op percelen van anderen
- Beide

Dijken

5. Grazen uw schapen op dijken?
- Ja
 - Nee

Natuurlijke beschutting

Routing: Bij 'Ja' alleen nog vragen uit blokken 2, 3, 4, 5 en 10.

6. Is er **gedurende de hele dag** natuurlijke beschutting (bijv. bomen of heggen) aanwezig om **al uw schapen tegelijkertijd** schaduw te bieden?
- Ja
 - Nee

Permanente beschutting

Routing: alleen voor respondenten die nee antwoorden bij vraag 6. Bij 'Ja' alleen nog vragen uit blok 2, 3, 4, 5 en 10.

7. Is er op een andere manier permanente beschutting (bijv. een stal) **gedurende de hele dag** aanwezig om **al uw schapen tegelijkertijd** schaduw te bieden?
- Ja
 - Nee

Blok 2: Kennis over hittestress

Kennis over hittestress

We zijn benieuwd wat u weet over hittestress.

Hieronder volgen een aantal stellingen. Geef aan in hoeverre u het eens bent met deze stellingen.

8. Stellingen (1 = helemaal oneens, 5 = helemaal eens)
- Ik weet wanneer hittestress kan optreden bij schapen. **Zelf-gerapporteerde kennis – moment hittestress**
 - Ik weet hoe ik hittestress kan herkennen. **Zelf-gerapporteerde kennis – Herkennen hittestress**
 - Ik weet hoe ik hittestress kan voorkomen. **Zelf-gerapporteerde kennis – Voorkomen hittestress**

Kennis hittestress - THI

9. Vanaf welke Temperature Humidity Index (THI) is er kans op hittestress?

- Schuifbar: 0 t/m 100

Bekijk de afbeelding goed en beantwoord de vraag eronder.

Tabel 1. Panting scores bij schape (Lees, Sullivan, Olm, Cadwell-Smith, & Gaughan, 2019)

Panting Score (PS)	Toelichting hittestress kenmerken	Foto
0	Normale ademhaling, niet hijgen. Thoraxbewegingen nauwelijks zichtbaar.	 a
1	Licht hijgen, mond gesloten. Thoraxbewegingen duidelijk zichtbaar	Verskil met a niet zichtbaar op foto.
1,5	Snel hijgen, mond gesloten. Snelle thoraxbewegingen duidelijk zichtbaar.	Verskil met a niet zichtbaar op foto.
2	Snel hijgen, mond een klein beetje open. Tong niet uit mond. Snelle thoraxbewegingen duidelijk zichtbaar.	 c
2,5	Hijgen met mond af en toe verder open. Tong niet uit mond.	 d
3	Hijgen met open mond en tong naar buiten. Nek gestrekt en hoofd omhoog. Snelle ademhaling.	 e
4	Hijgen met open mond en tong volledig naar buiten voor langere perioden. Een gestrekte nek met het hoofd omlaag en diepe ademhaling (wat voor korte perioden kan leiden tot een lagere ademhaling).	 f

Kennis hittestress – panting score

10. Vanaf welke panting score is er kans op hittestress?

- 0
- 1
- 1,5
- 2
- 2,5
- 3
- 4

Kennis hittestress - lichaamstemperatuur

11. Vanaf welke lichaamstemperatuur is er kans op hittestress?

- Schuifbar: 0 t/m 100

Scepticisme over hittestress die schapen ervaren

12. Bent u het ermee eens of oneens dat hittestress kan optreden bij schapen? (1 = helemaal oneens, 5 = helemaal eens)

Blok 3: Mening over hittestress

Hittestress ontstaat als een dier door hoge temperaturen en luchtvochtigheid niet meer in staat is zijn lichaamstemperatuur te reguleren. Dit heeft gevolgen voor de gezondheid van de dieren. U kunt de temperatuur-luchtvochtigheidsindex (THI) gebruiken om het risico op hittestress in te schatten.

Risicobewustzijn

13. In hoeverre denkt u dat schapen gezondheidsrisico's op kunnen lopen door hittestress?
(1=helemaal niet, 5=helemaal wel)

Moeilijkheid om hittestress vast te stellen

14. Hoe moeilijk vindt u het om hittestress te herkennen bij uw schapen?
(1=Niet, een beetje, enigszins, erg, 5= heel erg)

Blok 4: Kennis over verplichtingen hittestress

Bekendheid met de norm van de NVWA

15. Geef aan in hoeverre u het eens bent met de volgende stellingen.
- Ik ben op de hoogte vanaf wanneer ik volgens de wet mijn schapen moet beschermen tegen hitte. (1 = helemaal oneens, 5 = helemaal eens)

Handelingsperspectief n.a.v. wet- en regelgeving / onduidelijke wet- en regelgeving

16. Ik weet wat ik moet doen om mij te houden aan de wet ter voorkoming van hittestress. (1 = helemaal oneens, 5 = helemaal eens)

Onduidelijkheid over geschiktheid schaduwplekken

17. Voor mij is duidelijk wanneer er voldoende schaduw aanwezig is, om mijn schapen te beschermen tegen hitte. (1= helemaal oneens, 5= helemaal eens)

Blok 5: Mening over verplichtingen hittestress

U moet dieren in de wei beschermen tegen slechte weersomstandigheden, zoals hitte. Wanneer er kans is op hittestress bij uw schapen, dient u voor voldoende schaduw in de wei te zorgen. Schaduw creëren in de wei kan bijvoorbeeld met: bomen, heggen, parasols of andere type maatregelen.

Scepticisme jegens maatregelen van hittestress

18. Ik vind het noodzakelijk om beschutting te bieden aan mijn schapen om hen te beschermen tegen hitte. (1 = helemaal oneens, 5 = helemaal eens)

Oneens met...

19. Bent u het ermee eens of oneens dat: (1 = helemaal oneens, 5 = helemaal eens)
- **De THI wordt gebruikt als maatstaf** voor het bepalen van de kans op hittestress.
 - U vanaf een THI-waarde van 71 of hoger voor beschutting voor uw schapen moet zorgen. (**de norm van de NVWA**)

- Dat het hijgen van schapen kan wijzen op hittestress. (**Oneens met panting score als maatstaf**)

Blok 6: Hoofdfactoren psychologisch landschap

Vanaf een THI van 71 of hoger bestaat er een kans op hittestress en is het verplicht om beschutting te bieden voor schapen.

Houding/ervaren belang:

20. Ik vind het belangrijk voldoende beschutting te bieden aan mijn schapen vanaf wanneer dat verplicht is. (1 = helemaal oneens, 5 = helemaal eens)

Intentie:

21. Ik ben van plan om voldoende beschutting te bieden aan mijn schapen vanaf wanneer dat verplicht is. (1 = helemaal oneens, 5 = helemaal eens)

Gedrag:

22. In de zomer van 2023 heb ik voldoende beschutting geboden aan mijn schapen vanaf wanneer dat verplicht is. (1 = helemaal oneens, 5 = helemaal eens)

Manieren beschutting bieden

23. Op welke manieren heeft u in de zomer van 2023 beschutting geboden?
- Ik plaats een kar of een ander landbouwvoertuig.
 - Ik plaats een (schaduw-)doek of zeil
 - Ik plaats pellets of platen
 - Ik plaats een parasol/partytent
 - Ik verplaats mijn schapen naar een weide met vaste beschutting
Ik doe iets anders, namelijk:

Blok 7: Gewoonte/routine

Gewoonte/routine

24. Bij warm weer let ik er altijd op of er voldoende beschutting voor mijn schapen aanwezig is. (1 = helemaal oneens, 5 = helemaal eens)

Beperkte aanwezigheid van schapenhouder bij schapen (nog omdraaien)

25. Op warme dagen controleer ik de gezondheid mijn schapen op het warmste moment van de dag. (1= nooit, 2=zelden, 3= soms, 4=vaak, 5=altijd)

Blok 8: Mogelijkheden t.a.v. verplichtingen hittestress

Routing: alleen voor respondenten die bij vraag 3 hebben aangegeven dat hun schapen op verschillende percelen staan.

Geen vaste locatie hebben voor de schapen

26. Doordat ik regelmatig mijn schapen verplaats kost het te veel moeite om hen bij warm weer overal beschutting te bieden. (1 = helemaal oneens, 5 = helemaal eens)

Routing: alleen voor respondenten die bij vraag 3 hebben aangegeven dat hun schapen op verschillende percelen staan.

Moeite om bescherming te bieden

27. Het kost mij **om andere redenen** te veel moeite om bij warm weer beschutting te bieden aan mijn schapen. (1= helemaal oneens, 5= helemaal eens)

Routing: alleen voor respondenten die bij vraag 3 hebben aangegeven dat hun schapen op verschillende percelen staan.

Moeite om bescherming te bieden

28. Het kost mij te veel moeite om bij warm weer beschutting te bieden aan mijn schapen. (1= helemaal oneens, 5= helemaal eens)

Reden moeite/Wettelijke of contractuele beperkingen

Routing: alleen voor respondenten die bij vraag 27 en 28 'helemaal eens t/m neutraal' hebben geantwoord.

29. Waardoor is het (soms) zo moeilijk om beschutting te bieden aan uw schapen? Meerdere antwoorden zijn mogelijk.

- Wetten en regels die voor de plek(ken) gelden
- Contracten of afspraken die voor de plek(ken) gelden
- Contracten of afspraken die met een opdrachtgever zijn gemaakt
- Fysieke kenmerken van de plek(ken) (bijvoorbeeld harde wind, zachte ondergrond, hoogteverschillen, etc.)
- Hoge kosten
- Onvoldoende materiaal voorhanden
- Grote hoeveelheid dieren
- Anders, namelijk:

Kosten van het realiseren van beschutting

30. Hoe hoog vindt u de kosten van het bieden van beschutting aan uw schapen? (1=heel laag, 5= heel hoog)

Locatie kunnen wijzigen

31. In hoeverre is het voor u mogelijk om uw schapen op warme dagen te verplaatsen naar plekken met meer schaduw? (1=helemaal niet, 5=helemaal wel)

Nadeel van te veel schaduw hebben

32. In hoeverre vindt u dat het bieden van beschutting aan uw schapen negatieve gevolgen heeft? (1=helemaal niet, 5=helemaal wel)

Blok 9: Sociale omgeving

Sociale norm onder schapenhouders

33. Ik vind het belangrijk wat andere schapenhouders vinden van de manier waarop ik beschutting biedt aan mijn schapen. (1 = helemaal oneens, 5 = helemaal eens)

Blok 10: Toezicht NVWA

Perceptie van controlekans laag (nog omdraaien)

34. Hoe groot schat u de kans dat u bij warm weer door de NVWA gecontroleerd wordt op het bieden van beschutting voor uw schapen? (Heel klein, klein, gemiddeld, groot, Heel groot)

Sociale cohesie onder schapenhouders (nog omdraaien)

35. In hoeverre verwacht u dat andere schapenhouders een melding zouden maken als ze denken dat er onvoldoende beschutting aanwezig is op de plek(ken) waar uw schapen staan? (1=helemaal niet, 5=helemaal wel)

Sociale controle door publiek

36. In hoeverre verwacht u dat burgers een melding maken als ze denken dat er onvoldoende beschutting aanwezig is op de plek(ken) waar uw schapen staan? (1=helemaal niet, 5=helemaal wel)

Recentheid sinds eerdere inspectie Inspecteur van de NVWA

37. Hoe lang is het geleden dat een inspecteur van de NVWA bij u is langs geweest in verband met hitte?
- Afgelopen jaar
 - 1 tot 3 jaar geleden
 - 3 tot 5 jaar geleden
 - Meer dan 5 jaar geleden
 - Ik heb nog geen inspectie gehad

Inspectie NVWA

Routing: alleen voor respondenten die hebben aangegeven al een inspectie te hebben gehad bij vraag 37.

38. Door de inspectie van de NVWA vind ik het belangrijker om op warme dagen voldoende beschutting te bieden aan mijn schapen. (1 = helemaal oneens, 5 = helemaal eens)

Onrechtvaardigheidsgevoel door inconsequent inspecteren NVWA

39. Ik vind het oneerlijk dat de NVWA niet bij alle schapenhouders inspecties uitvoert. (1 = helemaal oneens, 5 = helemaal eens)

Idee dat NVWA inconsequent optreedt

40. De NVWA treedt in soortgelijke situaties verschillend op. (1 = helemaal oneens, 5 = helemaal eens)

Reactance jegens de overheid

41. Het maakt mij boos dat de overheid zich steeds op verschillende onderdelen van dierenwelzijn focust. (1 = helemaal oneens, 5 = helemaal eens)

Blok 11: Kernwaarden houder

Niet willen veranderen (nog omdraaien)

42. Ik doe mijn best mij aan te passen wanneer wetten of regels veranderen. (1 = helemaal oneens, 5 = helemaal eens)

Ervaren belang dierenwelzijn

43. Het welzijn van mijn schapen is voor mij de hoogste prioriteit. (1 = helemaal oneens, 5 = helemaal eens)

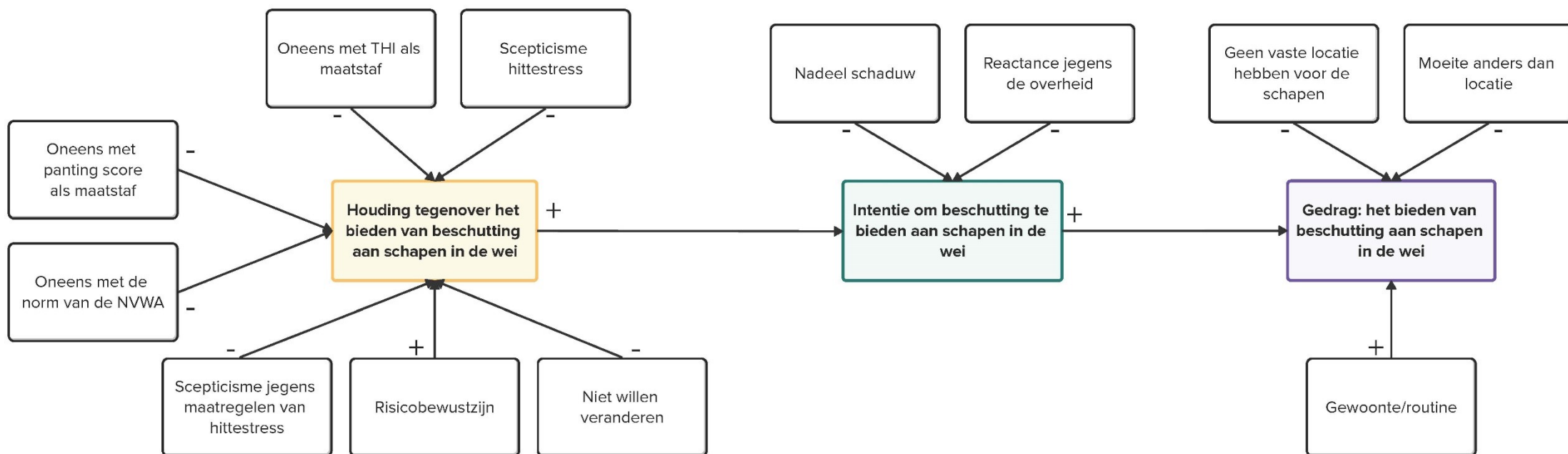
Blok 12: afronding

Dit is het einde van deze vragenlijst. Hartelijk dank voor uw medewerking.

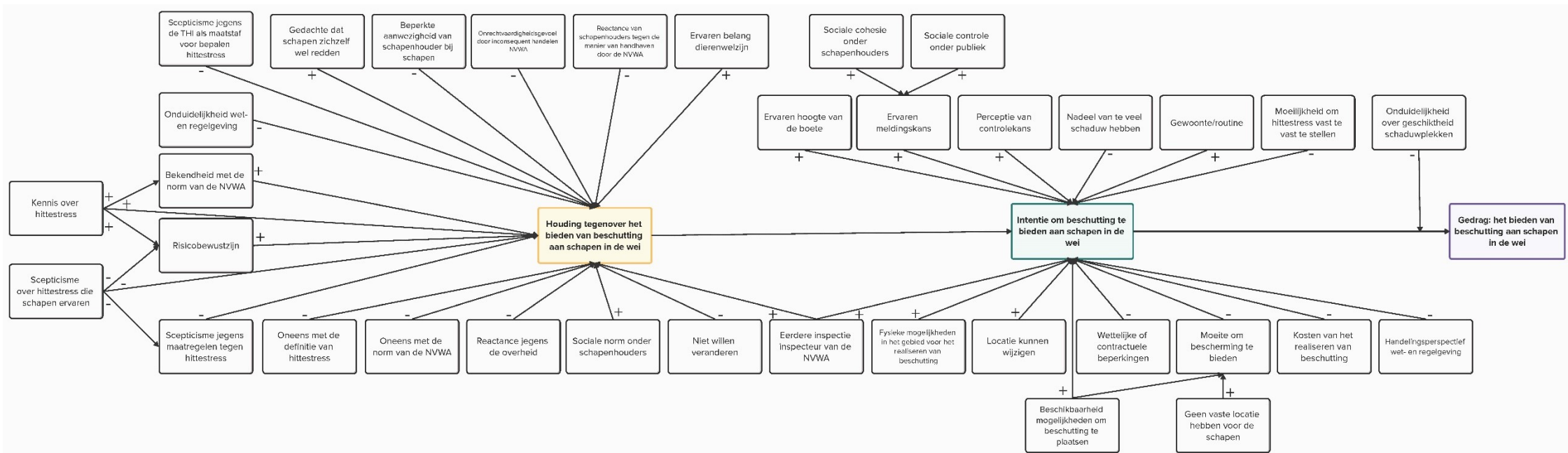
44. Heeft u nog vragen of opmerkingen over het onderwerp beschutting in de wei. Laat ze dan hieronder achter:

Bijlage 2: Mindmaps psychologisch landschap

Convergente mindmap

Divergente mindmap

Bijlage 3: Omschrijving van de gedragsfactoren uit het psychologisch landschap

Tabel 5: Per gedragsfactor een uiteenzetting van de omschrijving, informatiebron en of de gedragsfactor stimuleert of inhibeert

Gedragsfactor	Omschrijving	Informatiebron	Inhibeert ⁵ of stimuleert?
Kennis over hittestress	Schaphenhouders zijn niet altijd op de hoogte van de temperaturen waarop hittestress bij hun schapen kan optreden. Ook kennen zij niet altijd de symptomen of signalen van hittestress.	Onderzoek studenten, interviews inspecteurs NVWA	Stimuleert
Bekendheid met de norm van de NVWA	Schaphenhouders zijn niet altijd bekend met het gebruik van de THI om te bepalen of beschutting moet worden geboden aan schapen in de wei.	Onderzoek studenten, interviews inspecteurs NVWA	Stimuleert
Oneens met de norm van de NVWA	Schaphenhouders zijn het niet altijd eens met het gebruik van de THI als norm voor het bieden van beschutting aan schapen. Ze vinden andere factoren, zoals wind, ook van belang en denken tevens dat hittestress indicatoren niet zomaar alleen in getallen, normen en/of standaarden benoemd kunnen worden.	Onderzoek studenten	Inhibeert
Oneens met de definitie van hittestress⁶	Er zijn verschillende meningen over wat men hittestress vindt. Schaphenhouders geven aan dat zij betwijfelen of bepaalde symptomen een teken zijn van hittestress. Zo geven schaphenhouders bijvoorbeeld aan dat zij denken dat hijgen geen teken is van hittestress, maar een manier voor schapen om hun warmte kwijt te raken wat niet direct stress oplevert.	Onderzoek studenten	Inhibeert
Scepticisme over hittestress die schapen ervaren	Er zijn verschillende meningen over de mate waarin schapen last hebben van hitte. Niet alle schaphenhouders denken dat schapen last kunnen hebben van hittestress en sommige schaphenhouders denken ook dat individuele- en rasverschillen kunnen bepalen hoeveel last de schapen hebben van de hitte.	Onderzoek studenten, interviews inspecteurs NVWA	Inhibeert

⁵ Inhiberen betekent in deze context 'remmen' of 'verhinderen'. Zie ook: [Inhibitie \(neurologie, psychologie\) - Wikipedia](#)

⁶ Deze factor is in de vragenlijst aan schaphenhouders gesplitst in twee factoren: 'oneens met de THI als maatstaf' en 'oneens met de panting score als maatstaf'.

Gedragfactor	Omschrijving	Informatiebron	Inhibeert⁵ of stimuleert?
Scepticisme jegens maatregelen tegen hittestress	Schaphenhouders zien de noodzaak van beschutting niet in, omdat ze denken dat schapen zich wel redden in de warmte en er zelf voor zorgen dat ze geen last hebben van de hitte.	Onderzoek studenten, interviews inspecteurs NVWA	Inhibeert
Moelijkheid om hittestress vast te stellen	Schaphenhouders vinden het lastig om te bepalen of er sprake is van hittestress bij een schaap, omdat er niet altijd duidelijke symptomen zichtbaar zijn en het per schaap verschilt hoe goed ze tegen de warmte kunnen.	Onderzoek studenten, interviews inspecteurs NVWA	Inhibeert
Beperkte aanwezigheid van schaphouder bij schapen	Schaphenhouders zijn niet altijd op het warmste moment van de dag bij hun schapen, waardoor zij geen symptomen van hittestress zien bij hun schapen.	Onderzoek studenten, interviews inspecteurs NVWA	Inhibeert
Onduidelijkheid over geschiktheid schaduwplekken	Voor schaphenhouders is niet altijd duidelijk welke objecten in de wei voldoende schaduw geven. Dit komt door de draaiing van de zon en het veranderen van de grootte van de schaduwplek gedurende de dag.	Interviews inspecteurs NVWA	Inhibeert
Fysieke mogelijkheden in het gebied voor het realiseren van beschutting⁷	Het is voor schaphenhouders fysiek niet altijd mogelijk om beschutting te plaatsen in de wei.	Onderzoek studenten, interviews inspecteurs NVWA	Stimuleert
Moeite om bescherming te bieden⁸	Het kost schaphenhouders veel moeite om hun schapen beschutting te bieden als het maar enkele dagen achter elkaar warm is.	Onderzoek studenten, interviews inspecteurs NVWA	Inhibeert
Eerdere inspectie Inspecteur van de NVWA⁹	Schaphenhouders die tijdens een inspectie worden aangesproken door een inspecteur van de NVWA, voelen meer de urgentie om iets te doen aan de hittestress. Ook als deze schaphenhouders al wisten dat zij hun schapen niet goed beschermden.	Interviews inspecteurs NVWA	Stimuleert

⁷ Deze factor is in de vragenlijst aan schaphenhouders verwerkt in de meerkeuze vraag over 'waardoor het (soms) zo moeilijk is om beschutting te bieden aan de schapen'.

⁸ Deze factor is in de vragenlijst aan schaphenhouders verwerkt in drie factoren: 'geen vaste locatie hebben voor de schapen', 'moeite om bescherming te bieden anders dan locatie' en 'moeite om bescherming te bieden'

⁹ Deze factor is in de vragenlijst aan schaphenhouders gesplitst in twee factoren: 'recentheid sinds eerdere inspectie inspecteur van de NVWA' en 'inspectie van de NVWA'.

Gedragfactor	Omschrijving	Informatiebron	Inhibeert⁵ of stimuleert?
Lage perceptie van controlekansen	Niet alle schapenhouders kennen de NVWA en beseffen dat ze gecontroleerd kunnen worden.	Interviews inspecteurs NVWA	Inhibeert
Wettelijke of contractuele beperkingen¹⁰	Een deel van de schapenhouders wordt door wetgeving of contracten verboden beschutting te plaatsen in de wei.	Onderzoek studenten, interviews inspecteurs NVWA	Inhibeert
Geen vaste locatie hebben voor de schapen	Doordat schapen van plek naar plek reizen is het voor schapenhouders niet altijd mogelijk om overal voldoende beschutting te bieden.	Interviews inspecteurs NVWA	Inhibeert
Locatie kunnen wijzigen	Doordat een schapenhouder meerdere percelen tot zijn beschikking heeft, kan hij zijn schapen verplaatsen naar een perceel met meer schaduw.	Interviews inspecteurs NVWA	Stimuleert
Niet willen veranderen	Mogelijk zijn er schapenhouders die het moeilijk vinden om te veranderen omdat zij al jarenlang dezelfde werkwijze hebben.	Interviews inspecteurs NVWA	Inhibeert
Risicobewustzijn	Schapenhouders weten niet altijd wat de risico's zijn van hittestress, doordat de gevolgen van hittestress op het dierenwelzijn van schapen niet direct zichtbaar is.	Onderzoek studenten, interviews inspecteurs NVWA	Stimuleert
Ervaren belang dierenwelzijn	Schapenhouders vinden de gezondheid en welzijn van de schapen belangrijk en zien daardoor het belang van het nemen van maatregelen tegen hittestress in.	Onderzoek studenten, interviews inspecteurs NVWA	Stimuleert
Nadeel van te veel schaduw hebben	Schapenhouders geven aan dat het hebben van schaduwplekken ook nadelige gevolgen kan hebben, zoals mestophoping en wormen.	Onderzoek studenten, interviews inspecteurs NVWA	Inhibeert
Gewoonte/routine	Schapenhouders zijn gewend om volgens een vaste routine hun schapen te houden en verzorgen. Binnen die routine zitten geen maatregelen om voor beschutting voor schapen te zorgen.	Interviews inspecteurs NVWA	Inhibeert

¹⁰ Deze factor is in de vragenlijst aan schapenhouders verwerkt in de meerkeuzevraag over 'waardoor het (soms) zo moeilijk is om beschutting te bieden aan de schapen'.

Gedragfactor	Omschrijving	Informatiebron	Inhibeert⁵ of stimuleert?
Kosten van het realiseren van beschutting	De plaatsen van beschutting aan schapen kost voor schapenhouders geld, terwijl ze deze beschutting maar een beperkt deel van het jaar nodig hebben.	Interviews inspecteurs NVWA	Inhibeert
Sociale cohesie onder schapenhouders (meldingskans)	Schapenhouders houden elkaar op de hoogte van inspecties door de NVWA en zullen de NVWA niet inlichten als ze zien dat andere schapenhouders te weinig beschutting bieden aan hun schapen.	Interviews inspecteurs NVWA	Inhibeert
Sociale controle door publiek (meldingskans)	Schapenhouders zijn ervan op de hoogte dat er bij bepaalde plekken zijn waar veel publiek is dat op de schapen let. Zij treffen maatregelen als het ophangen van een telefoonnummer zodat mensen hen kunnen bellen als er iets is.	Onderzoek studenten	Stimuleert
Beschikbaarheid mogelijkheden om beschutting te plaatsen¹¹	Als er producten beschikbaar zijn voor het bieden van beschutting is het voor schapenhouders makkelijker om beschutting te realiseren.	Onderzoek studenten	Stimuleert
Sociale norm onder schapenhouders	Schapenhouders hebben onderling en via brancheorganisaties contact met elkaar over hoe zij hun schapen houden en verzorgen. Hier wordt ook gesproken over het bieden van beschutting aan schapen ter voorkoming van hittestress.	Onderzoek studenten, interviews inspecteurs NVWA	Stimuleert
Reactance jegens de overheid	Schapenhouders ervaren moeheid door de inzet van de overheid op allerlei verschillende onderwerpen.	Onderzoek studenten	Inhibeert
Scepticisme jegens de THI als maatstaf voor bepalen hittestress	Schapenhouders vinden de THI geen goede indicator om hittestress te meten. Zij vinden dat er ook naar drinkwater, leeftijd dieren en wind moet worden gekeken.	Onderzoek studenten	Inhibeert
Onrechtvaardigheidsgevoel door inconsequent handelen NVWA¹²	Schapenhouders geven aan dat de NVWA alleen toezicht houdt op bedrijven die in het zicht van het publiek liggen. Bovendien wordt door toezichthouders in soortgelijke situaties, anders gehandeld.	Onderzoek studenten	Inhibeert

¹¹ Deze factor is in de vragenlijst aan schapenhouders verwerkt in de meerkeuzevraag over 'waardoor het (soms) zo moeilijk is om beschutting te bieden aan de schapen'.

¹² Deze factor is in de vragenlijst aan schapenhouders gesplitst in twee factoren: 'onrechtvaardigheidsgevoel door inconsequent inspecteren NVWA' en 'idee dat de NVWA inconsequent optreedt'.

Gedragfactor	Omschrijving	Informatiebron	Inhibeert⁵ of stimuleert?
Onduidelijkheid wet- en regelgeving¹³	Schaphouders vinden wet- en regelgeving onduidelijk.	Onderzoek studenten	Inhibeert
Onbekendheid met handelingsperspectief n.a.v. wet- en regelgeving	Schaphouders weten niet goed wat van hen wordt verwacht o.b.v. wet- en regelgeving.	Onderzoek studenten	Inhibeert

¹³ Deze factor is in de vragenlijst aan schaphouders verwerkt in de vraag over 'onbekendheid met handelingsperspectief n.a.v. wet- en regelgeving'.

Bijlage 4: Correlatiescores tussen gedragsfactoren en hoofdfactoren

Tabel 6: De samenhang tussen de verschillende gedragsfactoren en de houding tegenover het bieden van voldoende beschutting op basis van de Spearman rangcorrelatiecoëfficiënt

Gedragsfactor	Spearman's rho (correlatiecoëfficiënt)	Betrouwbaarheidsniveau	N (aantal respondenten)
Zelfgerapporteerde kennis (schaal)	0,18	0,073	97
Kennis over de THI	0,10	0,341	91
Kennis over de panting score	0,03	0,753	95
Kennis over de lichaamstemperatuur	0,07	0,547	88
Scepticisme over hittestress die schapen ervaren	-0,45	<0,000	98
Risicobewustzijn	0,47	<0,000	97
Moeilijkheid om hittestress vast te stellen	0,12	0,239	98
Bekendheid met de norm van de NVWA	0,20	0,044	98
Onbekendheid met handelingsperspectief n.a.v. wet- en regelgeving	0,09	0,375	98
Onduidelijkheid over geschiktheid schaduwplekken	-0,22	0,031	98
Scepticisme jegens maatregelen tegen hittestress	-0,58	<0,000	98
Oneens met de THI als maatstaf	-0,43	<0,000	97
Oneens met de norm NVWA	-0,54	<0,000	98
Oneens met de panting score als maatstaf	-0,49	<0,000	98
Gewoonte/routine	0,46	<0,000	95
Beperkte aanwezigheid van schapenhouder bij schapen	-0,16	0,13	96
Geen vaste locatie hebben voor de schapen	-0,30	0,004	90
Moeite om bescherming te bieden anders dan locatie	-0,27	0,010	90
Moeite om bescherming te bieden	-0,08	0,864	7
Kosten van het realiseren van beschutting	-0,15	0,157	96
Locatie kunnen wijzigen	0,13	0,192	96
Nadeel van te veel schaduw hebben	-0,37	0,000	96
Sociale norm onder schapenhouders	-0,02	0,833	96
Lage perceptie van controlekansen	0,12	0,233	94
Sociale cohesie onder schapenhouders (meldingskansen)	-0,05	0,609	95

Gedragfactor	Spearman's rho (correlatie-coëfficiënt)	Betrouwbaarheidsniveau	N (aantal respondenten)
Sociale controle door publiek (meldingskans)	-0,25	0,013	95
Recentheid sinds eerdere inspectie inspecteur van de NVWA	0,09	0,412	95
Inspectie van de NVWA	0,01	0,953	20
Onrechtvaardigheidsgevoel door inconsequent inspecteren NVWA	0,04	0,667	95
Idee dat de NVWA inconsequent optreedt	-0,20	0,049	94
Reactance jegens de overheid	-0,29	0,005	94
Niet willen veranderen	-0,38	0,000	94
Ervaren belang dierenwelzijn	0,28	0,007	94

Tabel 7: De samenhang tussen de verschillende gedragfactoren en de intentie om voldoende beschutting te bieden op basis van de Spearman rangcorrelatiecoëfficiënt

Gedragfactor	Spearman's rho (correlatie-coëfficiënt)	Betrouwbaarheidsniveau	N (aantal respondenten)
Zelfgerapporteerde kennis (schaal)	0,13	0,199	97
Kennis over de THI	0,13	0,211	91
Kennis over de panting score	0,14	0,186	95
Kennis over de lichaamstemperatuur	-0,03	0,810	88
Scepticisme over hittestress die schapen ervaren	-0,34	0,000	98
Risicobewustzijn	0,48	<0,000	97
Moeilijkheid om hittestress vast te stellen	0,10	0,344	98
Bekendheid met de norm van de NVWA	0,18	0,074	98
Onbekendheid met handelingsperspectief n.a.v. wet- en regelgeving	0,03	0,754	98
Onduidelijkheid over geschiktheid schaduwplekken	-0,18	0,080	98
Scepticisme jegens maatregelen tegen hittestress	-0,56	<0,000	98
Oneens met de THI als maatstaf	-0,41	<0,000	97
Oneens met de norm NVWA	-0,53	<0,000	98
Oneens met de panting score als maatstaf	-0,42	<0,000	98
Gewoonte/routine	0,35	0,000	95
Beperkte aanwezigheid van schapenhouder bij schapen	-0,19	0,067	96
Geen vaste locatie hebben voor de schapen	-0,31	0,003	90
Moeite om bescherming te bieden anders dan locatie	-0,30	0,004	90

Gedragfactor	Spearman's rho (correlatie-coëfficiënt)	Betrouwbaarheidsniveau	N (aantal respondenten)
Moeite om bescherming te bieden	-0,08	0,864	7
Kosten van het realiseren van beschutting	-0,14	0,162	96
Locatie kunnen wijzigen	0,08	0,445	96
Nadeel van te veel schaduw hebben	-0,47	<0,000	96
Sociale norm onder schapenhouders	-0,08	0,460	96
Lage perceptie van controlekansen	0,09	0,399	94
Sociale cohesie onder schapenhouders (meldingskansen)	-0,06	0,546	95
Sociale controle door publiek (meldingskansen)	-0,14	0,176	95
Recentheid sinds eerdere inspectie inspecteur van de NVWA	0,06	0,558	95
Inspectie van de NVWA	-0,30	0,205	20
Onrechtvaardigheidsgevoel door inconsequent inspecteren NVWA	0,11	0,310	95
Idee dat de NVWA inconsequent optreedt	-0,09	0,406	94
Reactance jegens de overheid	-0,32	0,002	94
Niet willen veranderen	-0,36	0,000	94
Ervaren belang dierenwelzijn	-0,23	0,026	94

Tabel 8: De samenhang tussen de verschillende gedragfactoren en het bieden van voldoende beschutting in de zomer van 2023 op basis van de Spearman rangcorrelatiecoëfficiënt

Gedragfactor	Spearman's rho (correlatie-coëfficiënt) =	Betrouwbaarheidsniveau	N (aantal respondenten)
Zelfgerapporteerde kennis (schaal)	0,27	0,008	98
Kennis over de THI	-0,09	0,379	91
Kennis over de panting score	0,06	0,589	95
Kennis over de lichaamstemperatuur	-0,15	0,173	88
Scepticisme over hittestress die schapen ervaren	-0,18	0,07	99
Risicobewustzijn	0,28	0,005	98
Moeilijkheid om hittestress vast te stellen	-0,06	0,570	99
Bekendheid met de norm van de NVWA	0,13	0,208	99
Onbekendheid met handelingsperspectief n.a.v. wet- en regelgeving	0,02	0,834	99
Onduidelijkheid over geschiktheid schaduwplekken	-0,24	0,017	99
Scepticisme jegens maatregelen tegen hittestress	-0,41	<0,000	99

Gedragfactor	Spearman's rho (correlatie- coëfficiënt) =	Betrouwbaarheids- niveau	N (aantal respondenten)
Oneens met de THI als maatstaf	-0,29	0,003	98
Oneens met de norm NVWA	-0,30	0,003	99
Oneens met de panting score als maatstaf	-0,23	0,023	99
Gewoonte/routine	0,50	<0,000	96
Beperkte aanwezigheid van schapenhouder bij schapen	-0,16	0,123	97
Geen vaste locatie hebben voor de schapen	-0,42	<0,000	91
Moeite om bescherming te bieden anders dan locatie	-0,46	<0,000	91
Moeite om bescherming te bieden	-0,38	0,394	7
Kosten van het realiseren van beschutting	-0,23	0,022	97
Locatie kunnen wijzigen	0,27	0,008	97
Nadeel van te veel schaduw hebben	-0,26	0,009	97
Sociale norm onder schapenhouders	-0,05	0,657	97
Lage perceptie van controlekans	0,07	0,482	94
Sociale cohesie onder schapenhouders (meldingskans)	-0,05	0,605	95
Sociale controle door publiek (meldingskans)	-0,05	0,618	95
Recentheid sinds eerdere inspectie inspecteur van de NVWA	0,02	0,873	95
Inspectie van de NVWA	0,12	0,607	20
Onrechtvaardigheidsgevoel door inconsequent inspecteren NVWA	0,07	0,474	95
Idee dat de NVWA inconsequent optreedt	-0,06	0,565	94
Reactance jegens de overheid	-0,27	0,008	94
Niet willen veranderen	0,06	0,593	94
Ervaren belang dierenwelzijn	0,17	0,094	94

Bijlage 5: Antwoorden op de vragen en stellingen van de groep met te weinig permanente beschutting

Tabel 9: Frequentieverdelingen hoofd- en gedragsfactoren

Gedragsfactor	Vraag/stelling	1 (Helemaal oneens/niet)	2 (Oneens/niet)	3 (Neutraal)	4 (Eens/wel)	5 (Helemaal eens/wel)	N (aantal respondenten)
Zelfgerapporteerde kennis over hittestress: moment	Ik weet wanneer hittestress kan optreden bij schapen.	2,80%	5,61%	17,76%	48,60%	25,23%	107
Zelfgerapporteerde kennis over hittestress: herkennen	Ik weet hoe ik hittestress kan herkennen.	2,80%	7,48%	16,82%	49,53%	23,26%	107
Zelfgerapporteerde kennis over hittestress: voorkomen	Ik weet hoe ik hittestress kan voorkomen.	0,00%	7,48%	14,95%	49,53%	28,04%	107
Scepticisme over hittestress die schapen ervaren	Bent u het ermee eens of oneens dat hittestress kan optreden bij schapen?	0,00%	1,85%	13,89%	41,67%	42,59%	108
Risicobewustzijn	In hoeverre denkt u dat schapen gezondheidsrisico's op kunnen lopen door hittestress?	0,00%	5,61%	21,50%	51,40%	21,50%	107
Moeilijkheid om hittestress vast te stellen	Hoe moeilijk vindt u het om hittestress te herkennen bij uw schapen?	34,26%	28,70%	29,63%	6,48%	0,93%	108
Bekendheid met de norm van de NVWA	Ik ben op de hoogte vanaf wanneer ik volgens de wet mijn schapen moet beschermen tegen hitte.	11,32%	29,25%	26,42%	23,58%	9,43%	106
Onduidelijke wet- en regelgeving	Ik weet wat ik moet doen om mij te houden aan de wet ter voorkoming van hittestress.	8,57%	24,76%	27,62%	25,71%	13,33%	105
Onduidelijkheid over geschiktheid schaduwplekken	Voor mij is duidelijk wanneer er voldoende schaduw aanwezig is, om mijn schapen te beschermen tegen hitte.	0,95%	4,76%	13,33%	56,19%	24,79%	105
Scepticisme jegens maatregelen van hittestress	Ik vind het noodzakelijk om beschutting te bieden aan mijn schapen om hen te beschermen tegen hitte.	1,96%	5,88%	19,61%	40,20%	32,35%	102
Oneens met de THI als maatstaf	De THI wordt gebruikt als maatstaf voor het bepalen van de kans op hittestress.	7,92%	17,82%	45,54%	21,78%	6,93%	101
Oneens met de norm van de NVWA	U vanaf een THI-waarde van 71 of hoger voor beschutting voor uw schapen moet zorgen.	3,92%	8,82%	53,92%	24,51%	8,82%	102
Oneens met de panting score als maatstaf	Dat het hijgen van schapen kan wijzen op hittestress.	2,94%	4,90%	9,80%	64,71%	17,65%	102
Houding	Ik vind het belangrijk voldoende beschutting te bieden aan mijn schapen vanaf wanneer dat verplicht is.	7,14%	10,20%	20,41%	37,76%	24,49%	98

Gedragfactor	Vraag/stelling	1 (Helemaal oneens/niet)	2 (Oneens/niet)	3 (Neutraal)	4 (Eens/wel)	5 (Helemaal eens/wel)	N (aantal respondenten)
Intentie	Ik ben van plan om voldoende beschutting te bieden aan mijn schapen vanaf wanneer dat verplicht is.	4,08%	8,16%	20,41%	48,98%	18,37%	98
Gedrag	In de zomer van 2023 heb ik voldoende beschutting geboden aan mijn schapen vanaf wanneer dat verplicht is.	6,06%	11,11%	23,23%	42,42%	17,17%	99
Gewoonte/routine	Bij warm weer let ik er altijd op of er voldoende beschutting voor mijn schapen aanwezig is.	0,00%	8,33%	23,96%	42,71%	25,00%	96
Beperkte aanwezigheid van schapenhouder bij schapen	Op warme dagen controleer ik de gezondheid mijn schapen op het warmste moment van de dag.	4,12%	4,12%	31,96%	36,08%	23,71%	97
Geen vaste locatie hebben voor de schapen	Doordat ik regelmatig mijn schapen verplaats kost het te veel moeite om hen bij warm weer overal beschutting te bieden.	12,90%	24,73%	22,58%	24,73%	15,05%	93
Moeite om bescherming te bieden (andere redenen dan locatie)	Het kost mij om andere redenen te veel moeite om bij warm weer beschutting te bieden aan mijn schapen.	12,90%	24,73%	29,03%	20,43%	12,90%	93
Moeite om bescherming te bieden	Het kost mij te veel moeite om bij warm weer beschutting te bieden aan mijn schapen.	57,14%	14,29%	28,57%	0,00%	0,00%	7
Kosten van het realiseren van beschutting	Hoe hoog vindt u de kosten van het bieden van beschutting aan uw schapen?	13,40%	19,59%	48,45%	13,40%	5,15%	97
Locatie kunnen wijzigen	In hoeverre is het voor u mogelijk om uw schapen op warme dagen te verplaatsen naar plekken met meer schaduw?	13,40%	21,65%	22,68%	28,87%	13,40%	97
Nadeel van te veel schaduw hebben	In hoeverre vindt u dat het bieden van beschutting aan uw schapen negatieve gevolgen heeft?	20,62%	36,08%	28,87%	8,25%	6,19%	97
Sociale norm onder schapenhouders	Ik vind het belangrijk wat andere schapenhouders vinden van de manier waarop ik beschutting biedt aan mijn schapen.	25,51%	34,69%	26,53%	10,20%	3,06%	98
Perceptie van controlekans laag	Hoe groot schat u de kans dat u bij warm weer door de NVWA gecontroleerd wordt op het bieden van beschutting voor uw schapen?	9,47%	22,11%	46,32%	16,84%	5,26%	95
Sociale cohesie onder schapenhouders	In hoeverre verwacht u dat andere schapenhouders een melding zouden maken als ze denken dat er onvoldoende beschutting aanwezig is op de plek(ken) waar uw schapen staan?	21,88	36,46%	30,21%	10,42%	1,04%	96
Sociale controle door publiek	In hoeverre verwacht u dat burgers een melding maken als ze denken dat er onvoldoende beschutting aanwezig op de plek(ken) waar uw schapen staan?	5,21%	10,42%	19,79%	43,75%	20,83%	96
Inspectie NVWA	Door de inspectie van de NVWA vind ik het belangrijker om op warme dagen voldoende beschutting te bieden aan mijn schapen.	20,00%	15,00%	40,00%	20,00%	5,00%	20

Gedragfactor	Vraag/stelling	1 (Helemaal oneens/niet)	2 (Oneens/niet)	3 (Neutraal)	4 (Eens/wel)	5 (Helemaal eens/wel)	N (aantal respondenten)
Onrechtvaardigheidsgevoel door inconsequent inspecteren NVWA	Ik vind het oneerlijk dat de NVWA niet bij alle schapenhouders inspecties uitvoert.	22,92%	22,92%	47,92%	2,08%	4,17%	96
Idee dat NVWA inconsequent optreedt	De NVWA treedt in soortgelijke situaties verschillend op.	2,11%	6,32%	78,95%	5,26%	7,37%	95
Reactance jegens de overheid	Het maakt mij boos dat de overheid zich steeds op verschillende onderdelen van dierenwelzijn focust.	8,42%	23,16%	27,37%	23,16%	17,89%	95
Niet willen veranderen	Ik doe mijn best mij aan te passen wanneer wetten of regels veranderen.	1,05%	2,11%	17,89%	60,00%	18,95%	95
Ervaren belang dierenwelzijn	Het welzijn van mijn schapen is voor mij de hoogste prioriteit.	0,00%	1,05%	6,32%	44,21%	48,42%	95

Tabel 10: Manieren voor het bieden van beschutting

Op welke manieren heeft u in de zomer van 2023 beschutting geboden? (meerkeuze)	Aantal (n)	Percentage (%)
Ik verplaats mijn schapen naar een weide met vaste beschutting	51	47,2%
Ik plaats een kar of een ander landbouwvoertuig	46	42,6%
Ik plaats een (schaduw-)doek of zeil	17	15,7%
Ik plaats een parasol/partytent	6	5,6%
Ik plaats pellets of platen	1	0,9%
Anders	28	25,9%
<i>Totaal</i>	<i>108</i>	<i>100,0%</i>

Tabel 11: Redenen die het moeilijk maken om beschutting te bieden

Waardoor is het (soms) zo moeilijk om beschutting te bieden aan uw schapen? (meerkeuze)	Aantal (n)	Percentage (%)
Wetten en regels die voor de plek(ken) gelden	21	19,4%
Fysieke kenmerken van de plek(ken)	21	19,4%
Onvoldoende materiaal voorhanden	14	13,0%
Grote hoeveelheid dieren	14	13,0%
Contracten of afspraken die voor de plek(ken) gelden	7	6,5%

Waarvoor is het (soms) zo moeilijk om beschutting te bieden aan uw schapen? (meerkeuze)	Aantal (n)	Percentage (%)
Hoge kosten	6	5,6%
Contracten of afspraken die met een opdrachtgever zijn gemaakt	3	2,8%
Anders	16	14,8%
<i>Totaal</i>	<i>108</i>	<i>100,0%</i>

Bijlage 6: Antwoorden op de vragen en stellingen van alle respondenten

Tabel 12: Schapenhouders met schapen op één of verschillende percelen

Grazen uw schapen op één vast perceel of op verschillende percelen?	Aantal (n)	Percentage (%)
Op een vast perceel	339	40,1%
Op verschillende percelen	507	59,9%
<i>Totaal</i>	<i>846</i>	<i>100,0%</i>

Tabel 13: Schapenhouders met schapen op eigen percelen of percelen van anderen

Grazen uw schapen op eigen percelen of op percelen van anderen?	Aantal (n)	Percentage (%)
Op eigen percelen	613	72,54%
Op percelen van anderen	43	5,09%
Beide	189	22,37%
<i>Totaal</i>	<i>845</i>	<i>100,0%</i>

Tabel 14: Schapenhouders met schapen op dijken

Grazen uw schapen op dijken?	Aantal (n)	Percentage (%)
Ja	92	10,90%
Nee	752	89,10%
<i>Totaal</i>	<i>844</i>	<i>100,0%</i>

Tabel 15: Kennis over de THI

Vanaf welke Temperature Humidity Index (THI) is er kans op hittestress?	Gescoorde punten (1 t/m 5)	Aantal (n)	Percentage (%)
71 (= helemaal goed)	5	63	8,1%
61 t/m 70 en 72 t/m 81	4	128	16,4%
51 t/m 60 en 82 t/m 91	3	36	4,6%
41 t/m 50 en 92 t/m 100	2	37	4,8%
40 of lager (= helemaal fout)	1	515	66,1%
<i>Totaal</i>	-	779	100,0%

Tabel 16: Kennis over de panting score

Vanaf welke panting score is er kans op hittestress?	Gescoorde punten (1 t/m 4)	Aantal (n)	Percentage (%)
2 (= helemaal goed)	4	235	28,9%
1,5 en 2,5	3	354	43,5%
1 en 3	2	193	23,7%
0 en 4 (= helemaal fout)	1	32	3,9%
<i>Totaal</i>	-	814	100,0%

Tabel 17: Kennis over de lichaamstemperatuur

Vanaf welke lichaamstemperatuur is er kans op hittestress?	Gescoorde punten (1 t/m 5)	Aantal (n)	Percentage (%)
40 (= helemaal goed)	5	190	25,1%
39 en 41	4	187	24,7%
38 en 42	3	143	18,9%
37 en 43	2	39	5,2%
Minder dan 37 en meer dan 43 (= helemaal fout)	1	199	26,3%
<i>Totaal</i>	-	758	100,0%

Tabel 18: Frequentieverdelingen hoofd- en gedragsfactoren

Gedragsfactor	Vraag/stelling	1 (Helemaal oneens/niet)	2 (Oneens/niet)	3 (Neutraal)	4 (Eens/wel)	5 (Helemaal eens/wel)	N (aantal respondenten)
Zelfgerapporteerde kennis over hittestress: moment	Ik weet wanneer hittestress kan optreden bij schapen.	2,97%	6,77%	18,88%	50,71%	20,67%	842
Zelfgerapporteerde kennis over hittestress: herkennen	Ik weet hoe ik hittestress kan herkennen.	2,26%	10,70%	22,59%	47,56%	16,88%	841
Zelfgerapporteerde kennis over hittestress: voorkomen	Ik weet hoe ik hittestress kan voorkomen.	1,67%	3,69%	11,55%	58,45%	24,64%	840
Scepticisme over hittestress die schapen ervaren	Bent u het ermee eens of oneens dat hittestress kan optreden bij schapen?	1,43%	0,85%	7,88%	48,33%	41,53%	838
Risicobewustzijn	In hoeverre denkt u dat schapen gezondheidsrisico's op kunnen lopen door hittestress?	0,36%	2,53%	10,48%	56,99%	29,64%	830
Moeilijkheid om hittestress vast te stellen	Hoe moeilijk vindt u het om hittestress te herkennen bij uw schapen?	27,16%	31,25%	35,82%	4,81%	0,96%	832
Bekendheid met de norm van de NVWA	Ik ben op de hoogte vanaf wanneer ik volgens de wet mijn schapen moet beschermen tegen hitte.	6,35%	22,47%	24,79%	35,90%	10,50%	819
Onduidelijke wet- en regelgeving	Ik weet wat ik moet doen om mij te houden aan de wet ter voorkoming van hittestress.	5,51%	17,26%	23,13%	41,86%	12,24%	817
Onduidelijkheid over geschiktheid schaduwplekken	Voor mij is duidelijk wanneer er voldoende schaduw aanwezig is, om mijn schapen te beschermen tegen hitte.	1,22%	3,06%	6,97%	58,92%	29,83%	818
Scepticisme jegens maatregelen van hittestress	Ik vind het noodzakelijk om beschutting te bieden aan mijn schapen om hen te beschermen tegen hitte.	1,00%	0,75%	4,35%	35,32%	58,58%	804
Oneens met de THI als maatstaf	De THI wordt gebruikt als maatstaf voor het bepalen van de kans op hittestress.	2,63%	6,88%	47,63%	32,50%	10,38%	800
Oneens met de norm van de NVWA	U vanaf een THI-waarde van 71 of hoger voor beschutting voor uw schapen moet zorgen.	1,63%	4,01%	36,84%	39,10%	18,42%	798
Oneens met de panting score als maatstaf	Dat het hijgen van schapen kan wijzen op hittestress.	1,00%	1,87%	12,94%	62,31%	21,89%	804
Sociale norm onder schapenhouders	Ik vind het belangrijk wat andere schapenhouders vinden van de manier waarop ik beschutting bied aan mijn schapen.	14,18%	24,22%	34,76%	21,71%	5,14%	797
Perceptie van controlekans laag	Hoe groot schat u de kans dat u bij warm weer door de NVWA gecontroleerd wordt op het bieden van beschutting voor uw schapen?	24,65%	29,40%	36,33%	7,83%	1,80%	779

Gedragfactor	Vraag/stelling	1 (Helemaal oneens/niet)	2 (Oneens/niet)	3 (Neutraal)	4 (Eens/wel)	5 (Helemaal eens/wel)	N (aantal respondenten)
Sociale cohesie onder schapenhouders	In hoeverre verwacht u dat andere schapenhouders een melding zouden maken als ze denken dat er onvoldoende beschutting aanwezig is op de plek(ken) waar uw schapen staan?	22,56%	29,87%	33,21%	12,05%	2,31%	780
Sociale controle door publiek	In hoeverre verwacht u dat burgers een melding maken als ze denken dat er onvoldoende beschutting aanwezig op de plek(ken) waar uw schapen staan?	14,67%	15,44%	24,07%	32,30%	12,51%	777
Inspectie NVWA	Door de inspectie van de NVWA vind ik het belangrijker om op warme dagen voldoende beschutting te bieden aan mijn schapen.	21,36%	23,30%	30,10%	18,45%	6,80%	743
Onrechtvaardigheidsgevoel door inconsequent inspecteren NVWA	Ik vind het oneerlijk dat de NVWA niet bij alle schapenhouders inspecties uitvoert.	15,71%	22,60%	48,70%	8,96%	4,03%	770
Idee dat NVWA inconsequent optreedt	De NVWA treedt in soortgelijke situaties verschillend op.	2,60%	5,47%	79,95%	8,07%	3,91%	768
Reactance jegens de overheid	Het maakt mij boos dat de overheid zich steeds op verschillende onderdelen van dierenwelzijn focust.	15,47%	21,33%	38,88%	15,21%	9,10%	769
Niet willen veranderen	Ik doe mijn best mij aan te passen wanneer wetten of regels veranderen.	0,65%	1,31%	15,58%	62,83%	19,63%	764
Ervaren belang dierenwelzijn	Het welzijn van mijn schapen is voor mij de hoogste prioriteit.	0,26%	0,26%	3,15%	39,45%	56,88%	763